

Slovo k povzbuzení na pondělí 4. ledna 2021
Biblická čtení: 1Jan 3,7-10; Ž 98; Jan 1,35-42

Milé sestry, milí bratři,

dovolte dnes jen dvě krátké poznámky k dnešním biblickým čtením, pár slov, snad aspoň trošku k povzbuzení na začátku nového týdne, prvního pracovního v novém roce, stále ještě v tak tísnivém a bolestném sevření stále nekončící pandemie koronaviru a opatření s ní souvisejících.

V prvním čtení pokračujeme v četbě Prvního listu Janova. I v dnešním úryvku ze 3. kapitoly rezonují některá velká janovská témata tohoto listu (snažili jsme se o nich rozjít již v sobotu), zejména téma zůstávání Boha, respektive Boží životní síly v nás a nás v Bohu samotném. Vzájemné zůstávání Boha v člověku a člověka v Bohu skrze Krista Ježíše v síle Ducha svatého má vést člověka – slyšíme v dnešním čtení – k nedopouštění se hříchu, tedy k opravdové vnitřní proměně a k poslušnosti Kristovu slovu. Nedopouštění se hříchu je pak znamením autenticity křesťanství a společenství s Bohem: «Žádný, kdo se narodil z Boha, nedopouští se hříchu, neboť v něm zůstává Boží životní síla: nemůže páchat hříchy, protože se narodil z Boha».

Smysl Janových slov se zdá být na první poslech tedy celkem jasný a logický: Nakolik je v nás přítomen Bůh, natolik nás jeho přítomnost proměňuje k lepšimu, natolik se nedopouštíme hříchu.

Ale je to skutečně tak jednoduché? A hlavně, co si pak máme počnout my, slabí lidé, jsouce si vědomi, že i navzdory své víře v Pána Ježíše, navzdory snad i své lásce k němu a opravdové touze ho následovat stále znovu a znovu upadáme do týchž chyb, děláme ty samé hříchy, anebo dokonce někdy do docela nové a nečekané? A co má dělat ten, kterému se „povedl“ nějaký větší hřích, třeba dokonce těžký? Je už pak navždy oním «dítětem ďáblovým»?

Tak jednoduchá zkratka se nám přeci jen přičí, a je to dobře, protože něco takového by bylo nejen proti naší křesťanské zkušenosti (se stále se opakujícím Božím odpuštěním), ale i proti smyslu mnoha jiných míst v Písmu svatém. Existuje přeci možnost obrácení, možnost lítosti, je zde Boží milosrdenství, které ze všeho nejvíc touží po tom, aby se hříšník obrátil a žil (to jsou přeci slova samotného Pána Ježíše). A to i takový hříšník, který už poznal Pána Ježíše. Proto se také v církvi nakonec neujal velmi rigorózní výklad jednoho jediného verše z Listu Židům, že pro toho, kdo jednou poznal Krista a přesto se od něj odvrátil, již není žádná možnost odpuštění.

Stejně tak nelegitimní by ovšem byla zkratka – a možná spíše o té je dnešní úryvek – tvrdící, že díky Božímu milosrdenství není potřeba se snažit, neboť hřích vlastně není hříchem a kdo se snaží o spravedlnost, o poctivé následování Kristova slova, Kristových přikázání, vlastně ani pořádně nepochopil, oč v křesťanství jde. Takovéto gnostizující tendence – zdůrazňující na základně vyhroceného dualismu, protikladu ducha a hmoty, především roli duchovního poznání bez ohledu na mravní život, který se přeci odehrává v těle – se objevily již v nejranějším křesťanství. A je dost dobře možné, že na ně reaguje už právě i svatý Jan: «Milé děti, od nikoho se nenechte svést. Kdo žije spravedlivě, je spravedlivý, jako i Bůh je spravedlivý. Kdo se dopouští hříchu, je z ďábla, protože ďábel hřeší od začátku».

Jenže tyto tendence, odtrhující duchovní život od konkrétního pozemského života, zdůrazňující pouze (nějaké, často navíc jen domnělé) duchovní poznání a zážitek a přehlížející tak potřebu obyčejné konkrétní svatosti, anebo nabízející pouze intelektuální (anebo dokonce jen pseudointelektuální či intelektuálské) pojetí křesťanství nejsou, zdá se, ani dnes ničím vzácným... A proto dnešní úryvek je stále aktuální.

Co nám možná především chce říci, je, že největší tragédií člověka možná není hřích sám, ten může být Bohem přeci odpuštěn, ale (sebe)přesvědčení, že hřích již není hříchem, ona

d'ábelská záměna hodnot, kdy zlo přestaneme nazývat zlem, kdy si vše omluvíme a vyložíme jen ve svůj vlastní prospěch, aby to pro nás bylo co nejjednodušší a nejpříznivější. Pak si nemůžeme nechat Kristem odpustit, protože ve svých očích nemáme co...

Nenechme se – sami sebou či někým – tedy svést k tomu, že bychom přestali vnímat hřích jako hřích, zlo jako zlo, nespravedlnost jako nespravedlnost. Pak bychom totiž těžko mohli prosit o odpuštění, které nám Pán Ježíš tak rád chce dát. Právě zachování vědomí hříchu je možná jedním z nejdůležitějších znamení, že v nás Bůh přeci jen zůstává, že Boží životní síla je stále v nás a že je živá, i když se třeba proti ní nějak provinujeme.

Tak tolik snad ke čtení prvnímu. V evangelijním úryvku pokračujeme v četbě Janova sepsání, v četbě 1. kapitoly, samotného začátku evangelia. K Ježíšovi přicházejí jeho první učedníci, původně učedníci Jana Křtitele. Jedním z nich je Ondřej, který svému bratru Šimonovi sdělí osudné «našli jsme Mesiáše!».

To je nesmírně důležitá a krásná věta, která by námi měla zatřást, která by se i nám měla stát osudnou (doslova). Jistěže náš vztah k Bohu, k Pánu Ježíšovi je stále na cestě, je stále novým hledáním, jsme si stále vědomi, že Bůh je vždy větší než my a než naše schopnosti jej pojmout, musíme být otevřeni stále novému překvapení a tak dále. To vše je samozřejmě pravda, ale naše křesťanství není jen hledáním, je také již najítím Boží pravdy, Božího Mesiáše, Pána Ježíše. Bez toho, aniž by naše víra byla také «našli jsme Mesiáše», se nedá ve víře žít, ani Krista nelze bez toho dlouhodobě následovat...

Dopřejme si „luxusu“ se pokorně zaradovat z toho, že i my jsme již (nějak) našli Mesiáše.

Kéž by nás tak povzbudilo slyšení obou dnešních čtení. Slyšení úryvku z Prvního listu Janova v tom smyslu, že největší tragédií snad není hřích sám, ten vždy může být Bohem odpuštěn a usmířen, ale to, kdybychom se nechali svést lákavým (gnostickým) výkladem, že hřích už vlastně není hříchem, že zlo přestalo být zlem. Kéž by nás povzbudilo i dnešní evangelium, jak je dobře, že i nám bylo dáno najít Mesiáše, protože jen tak k němu můžeme přivést třeba i druhé, své bratry a sestry...